

puternic relaționate: o copilărie, o adolescență (1955–1966) ușor bezmetice, rebele și un prezent (1983) copleșit de consecințe reale sau... închipuite. Probleme legate de inițieri erotice/sexuale mai mult sau mai puțin reușite, dar de două ori pe atâta candoare și ursuleți de pluș. Fără stridente, fără excese, cât se poate de frumos, de firesc și de sincer. O montare lucrată serios, cu foarte multă atenție pentru amănunte. O scenografie bine gândită – funcțională și extrem de convingătoare – colțuroasă, stâncoasă ca orice plajă la Marea Nordului, "găzduiește" totuși un "pod" cu multe perne de puf pentru două fetele delicioase, deși uneori răutăcioase.

Existența unui trecut ce provoacă deciziile/acțiunile viitoare a inspirat aici construcția personajelor complementare, în pereche. Fiind prezentate la două vârste diferite, ele au în grijă, în spectacol, copiii care au fost sau adulții care urmează să fie. Apar astfel: *Fiona*, copil

(Nora Covali, debutantă la TT, plină de energie și disponibilități nebănuite) – încăpățânată, un pic antipatică – și... *Fiona* (Dorina Haranguș, fidelă personajului) – la fel de neîncrezătoare, dar arogantă; *Vari*, copil (Gabriela Crișu, remarcabilă în rol) – simpatică, isteată, malițioasă – și o *Vari* resemnată în fața obligațiilor de familie (Vasilica Oncioaia, de asemenea debutantă la TT, prezență foarte specială, deosebit de expresivă și aparent fragilă). În roluri clar și corect conturate mai pot fi văzuți Clara Flores (*Morag*) și Constantin Lupescu (*Ewan*), actori afirmați deja la Piatra Neamț.

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț – Beatles... și toată lumea era a mea/When I Was a Girl I used to Scream and Shout de **Sharman Macdonald** (premieră pe țară). Regia artistică și versiunea în limba română: **Ada Lupu**. Scenografia: **Rodica Arghir**. Distribuția: **Clara Flores, Nora Covali, Dorina Haranguș, Gabriela Crișu, Vasilica Oncioaia, Constantin Lupescu**. Data premierei: **28 octombrie 2000**.

Lucian VĂRȘĂDAN

One-man-show-ul ca eveniment

Seara de 22 septembrie a însemnat, fără îndoială, primul prilej de satisfacție în noua stagiune teatrală la Timișoara și aceasta grație nu doar unui spectacol remarcabil al Teatrului Maghiar de Stat „Csiky Gergely”, ci și iscusinței acestuia de a alătura mizei valorice a actului cultural o inconfundabilă aură de eveniment.

Aceasta se datorează în primul rând premisei montării: premiera de presă (și premiera pe țară) a spectacolului coupé *Strategia porcului* și *Cu ochi de copil*, de Raymond Cousse, în direcția de scenă a lui Victor Ioan Frunză, cu costumele și decorurile Adrianei Grand și versiunea maghiară a lui Oberten János. Apoi se

cuvine menționat că spectacolul a încheiat prima zi din cele trei pe care teatrul de expresie maghiară din Timișoara le-a reunit, sub genericul *În oglindă*, într-o microstagiune cuprinzând cele mai importante montări ale sezonului încheiat, dar și aniversarea a 125 de ani de la inaugurarea clădirii ce adăpostește astăzi scenele de limbă română, maghiară și germană. Nu în ultimul rând, evenimentul a atras atenția și prin aceea că teatrul a înțeles (și bine a făcut!) să iasă cu spectacolul în cetate, mai precis în Curtea Franciscană a Școlii de Arte, care s-a dovedit neîncăpătoare. Cele două monodrame ale lui Raymond

Cousse se înscriu în categoria pieselor ce comportă riscul de a plictisi, în absența unei realizări pe măsură. Primul text – monologul unui porc ce așteaptă să fie tăiat – reconstituie într-o partitură ironică devenirea individului în „lumea porcească”, prin prisma experiențelor „din copilărie”, a relației cu porcarul, mai apoi cu măcelarul – ca posibili exponenți ai puterii –, castrarea, relațiile în cadrul familiei și, în cele din urmă, experiența sfârșitului. Aproximarea acestuia – bine susținută scenografic prin apariția unui (autentic!) dric vienez – nu e însoțită de angoasă, ci asumată conștient de personaj, care însă și în acest context își pledează drepturile, optând pentru... „sacrificarea industrială”, și nu pentru un măcelar anonim. Acestui tip de ridiculizare, autorul îi opune răbufnirile de sinceritate ale porcului, însoțite de dorința acestuia de răzbunare într-o vreme când porcii vor fi stăpâni, deși el rămâne și acum, când vremea i s-a scurs, la condiția sa de „porc ordinar”. Personajul găsește prin intermediul lui Demeter István András un discurs plin de vioiciune, actorul alternând plecăciunea umilă cu revolta sterilă, mândria cu suferința – aceasta din urmă susținută până în stadiul ei de durere fizică. Cu toate că spectacolul trenează în unele momente de verbalizare excesivă, Demeter știe să se folosească de ascuțimea ironiei lui Cousse, mai cu seamă în părțile sale cu directă trimitere la politic („Nu sunt porc nici de dreapta, nici de stânga: sunt porc de centru”), dar și *bing-bang-ul* jocurilor de cuvinte de care textul abundă (exemplu: „Sângele rău influențează calitatea sângeretelui”), spre deliciul publicului.

A doua parte a spectacolului – monologul *Cu ochi de copil* – este o creație exemplară a tandemului Victor Ioan Frunză–Adriana Grand, cu aportul substanțial al

lui Balázs Attila, fără îndoială un actor pe care orice teatru și l-ar dori în ansamblul său. În 70 de minute se prezintă în fața publicului un întreg univers privit prin prisma unui copil: familia, puterea, dragostea, prietenia și moartea nu se regăsesc aici într-un discurs reflexiv, ci ca secvențe ale percepției tânărului, pe care Balázs Attila le susține tulburător, într-o gamă infinită de nuanțe, de la umor debordant la tragism chinuit. Pe cât de dureroasă este pierderea prietenului, pe atât de hazlie redarea privitului prin gaura cheii sau a primelor experiențe sexuale. Scenografia Adrianei Grand vine să susțină demersul actorului ce are la dispoziție același dric vienez, o mulțime de păpuși, măști, baloane și alte „mărunțișuri”, care însă – alături de mimica, vocea și gestică pe care Balázs le stăpânește perfect – fac din spectacol un giuvaier imagistic în miniatură, expresiv și antrenant în același timp. Victor Ioan Frunză știe să dozeze fiecare moment din spectacol și să exploateze calitățile acestui actor total, care prin cele mai diverse forme de expresie – de la a mima sau a cânta *live* (muzica: Marius Leu) până la a merge pe roțile – face publicul să se bucure de fiecare mișcare a sa, de fiecare căutătură, de fiecare gest.

A fost aceasta o seară de teatru așa cum timișorenii nu au mai trăit de mult: o montare în aer liber al cărei succes, confirmat prin aplauze îndelungi în seara premierei, se datorează acurateții și temeiniciei unei echipe caracterizate de respectul pentru spectacolul de bună calitate.

Teatrul Maghiar de Stat „Csiky Gergely” din Timișoara – Strategia porcului și Cu ochi de copil de Raymond Cousse. Regia: Victor Ioan Frunză. Scenografia: Adriana Grand. Muzica: Marius Leu. Cu: Demeter István András și Balázs Attila.

fa a a t 90